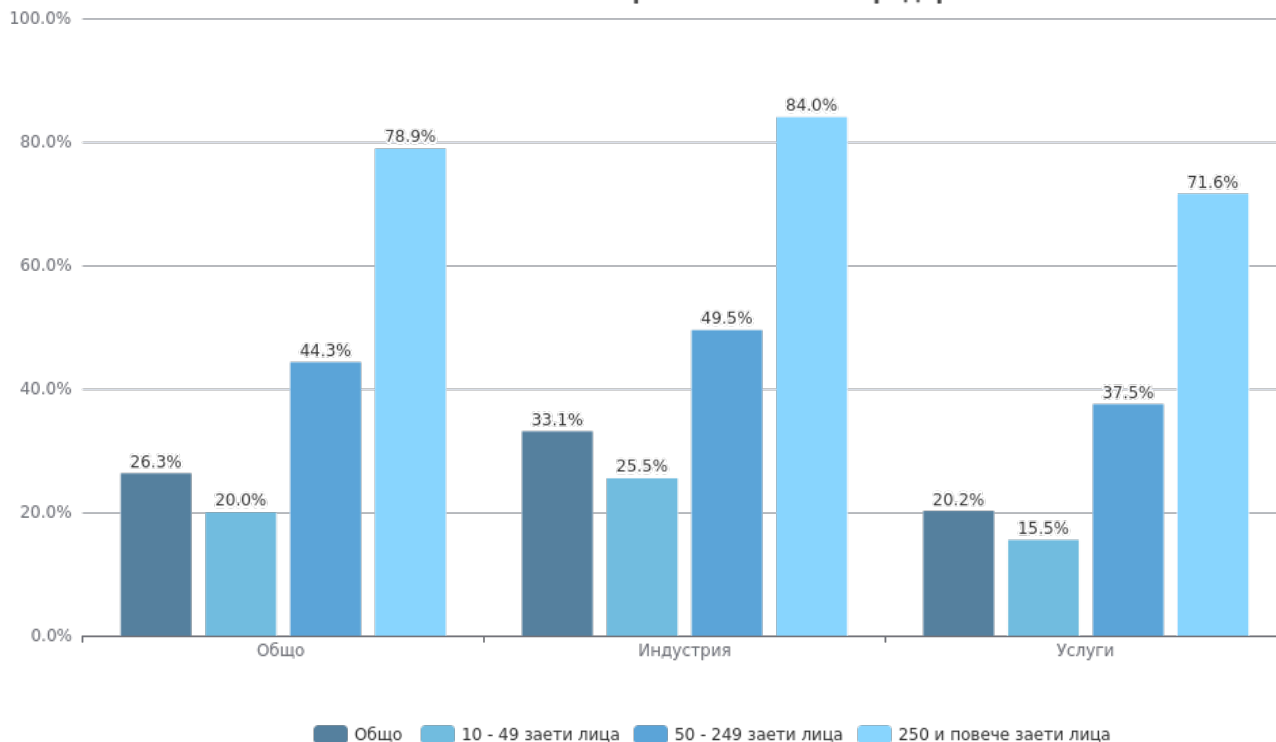

ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ - 2024 ГОДИНА

През периода 2022 - 2024 г. 26.3% от предприятията с над 9 заети лица осъществяват иновационна дейност. Иновационната активност на предприятията в индустриалния сектор^{L1} (33.1%) е по-висока, отколкото тази на предприятията в сектора на услугите^{L2} (20.2%). Най-голям е дялът на иновационно активните предприятия в групата на големите предприятия (с 250 и повече заети лица) - 84.0% в индустрията и 71.6% в услугите.

Фиг. 1. Относителен дял на иновационно активните предприятия през периода 2022 - 2024 г., по икономически сектори и големина на предприятията

През 2024 г. оборотът на иновационно активните предприятия съставлява 59.2% от оборота, а заетите лица - 56.5% от заетите във всички предприятия.

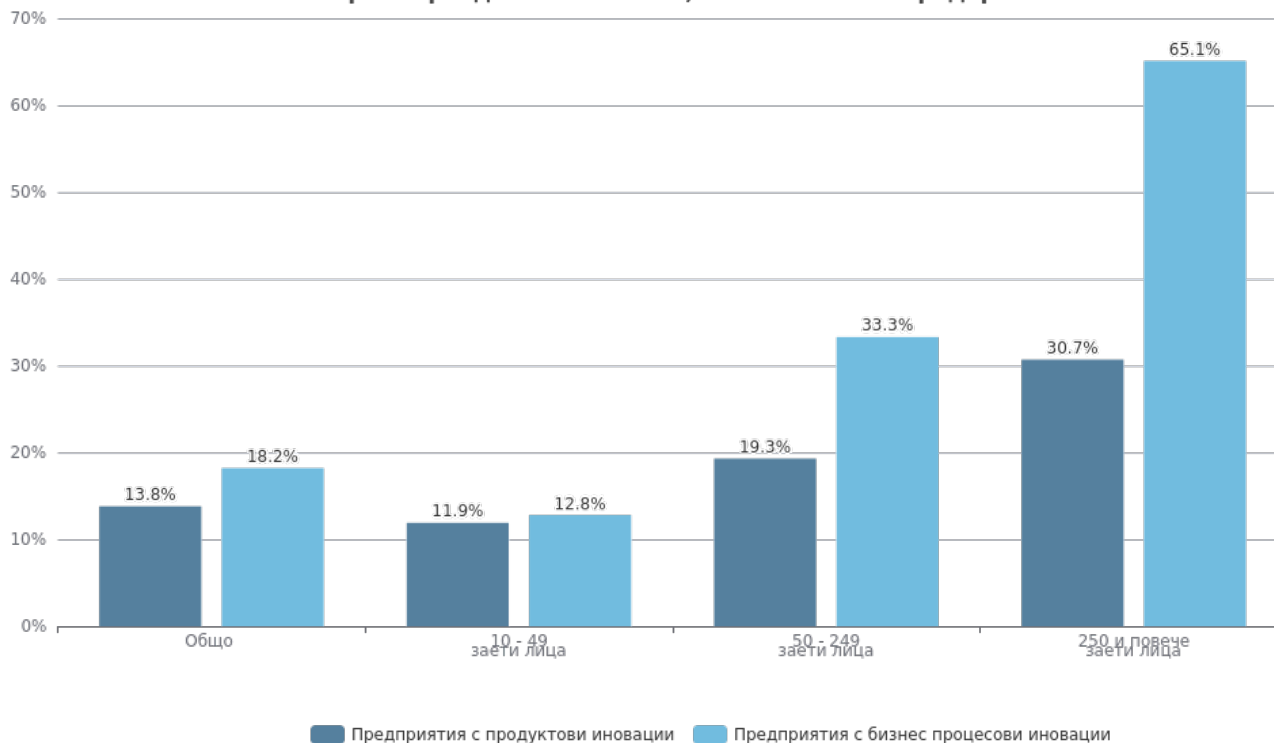
Таблица 1. Иновационна активност през периода 2022 - 2024 г. по икономически сектори и големина на предприятията

	Иновационно активни предприятия - % от всички предприятия	Оборот на иновационно активните предприятия - % от общия оборот	Заети лица в иновационно активните предприятия - % от всички заети
Общо	26.3	59.2	56.5
По икономически сектори			
Индустрия	33.1	72.0	63.3
Услуги	20.2	48.8	48.4
По големина на предприятията			
10 - 49 заети лица	20.0	24.7	22.5
50 - 249 заети лица	44.3	48.4	48.1

	Иновационно активни предприятия - % от всички предприятия	Оборот на иновационно активните предприятия - % от общия оборот	Заети лица в иновационно активните предприятия - % от всички заети
250 и повече заети лица	78.9	87.0	82.3

През наблюдавания период 13.8% от всички предприятия реализират продуктови иновации (нови или усъвършенствани стоки и услуги), а 18.2% внедряват нови или усъвършенствани бизнес процеси.

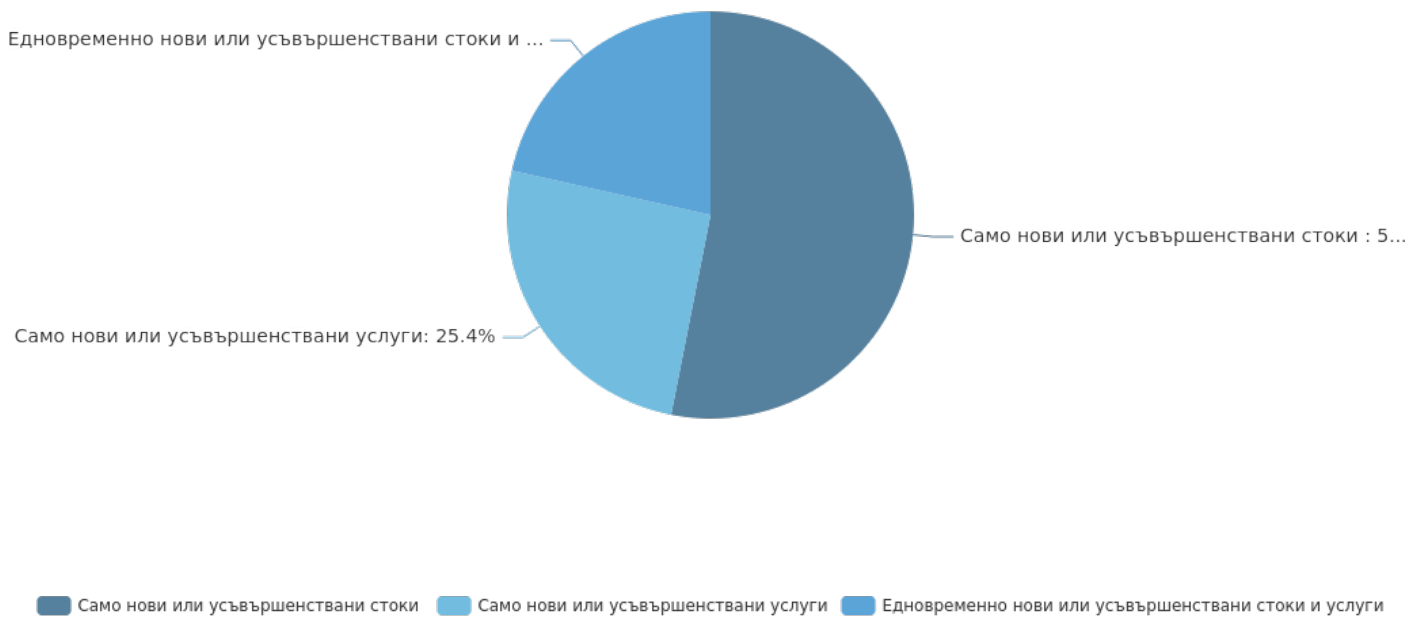
Фиг. 2. Относителен дял на предприятията, осъществили продуктови и бизнес процесови иновации през периода 2022 - 2024 г., по големина на предприятията

От предприятията с продуктови иновации най-голям е дялът на тези, които през периода 2022 - 2024 г. реализират на пазара само нови или усъвършенствани стоки - 53.1%. Нови или усъвършенствани услуги предоставят 25.4% от предприятията, а едновременно нови или усъвършенствани стоки и услуги - 21.5%.

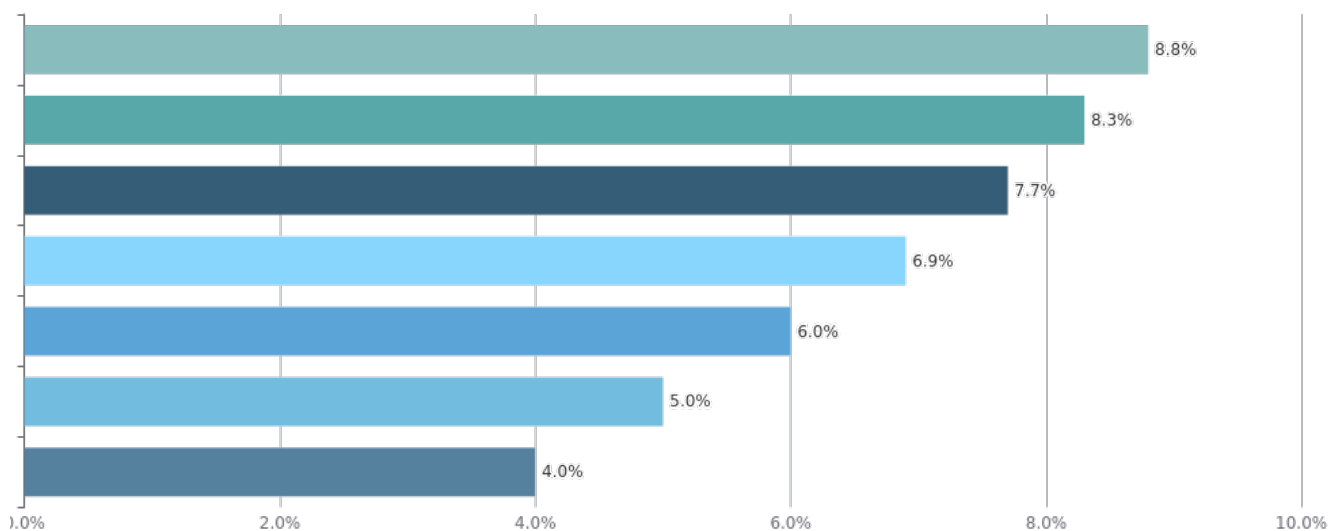
През периода 2022 - 2024 г. 44.0% от предприятията с продуктови иновации реализират стоки или услуги, които са нови не само за тях, но и за пазара, т.е. не са били предлагани преди това от техните конкуренти.

Фиг. 3. Структура на предприятията, осъществили продуктови иновации през периода 2022 - 2024 г., по видове иновационни продукти

През наблюдавания период предприятията осъществяват различни видове бизнес процесови иновации, като най-много от тях внедряват нови или усъвършенствани методи за производство на стоки и предоставяне на услуги (8.8%) както и методи за комуникация и обработка на информацията (8.3%).

Фиг. 4. Относителен дял на предприятията, осъществили бизнес процесови иновации през периода 2022 - 2024 г., по видове

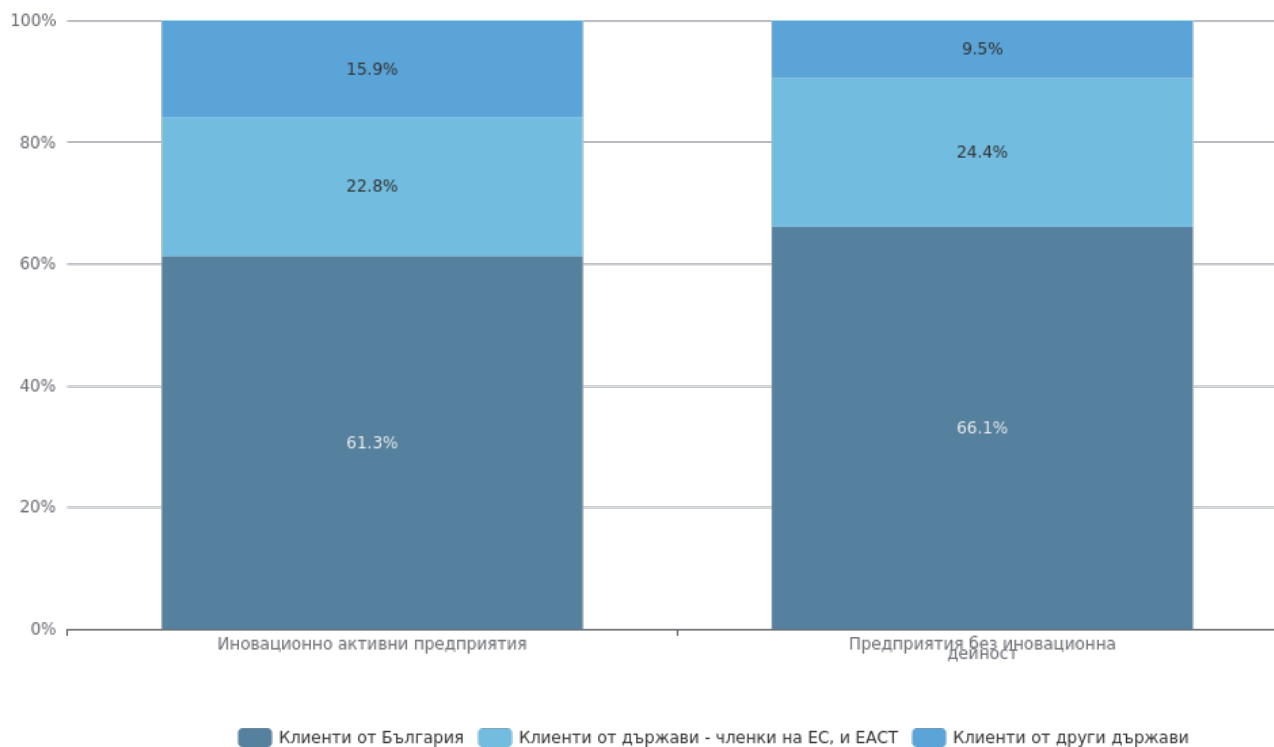
През периода 2022 - 2024 г. повече от 20.0% от иновационно активните предприятия, осъществяват иновации със следните екологични ползи за тях:

- намаляване използването на енергия или на т.н. „въглеродна следа“ (намаляване на общото отделяно количество емисии парникови газове) - 25.0%;
- рециклиране на отпадъците, водата и материалите за собствена употреба или продажба - 21.9%;
- подмяна на част от използваните материали с по-малко замърсяващи и по-малко опасни заместители - 21.2%;

За осъществяване на иновационната си дейност 25.4% от иновационно активните предприятия си сътрудничат с други предприятия, научни организации и други партньори. При големите предприятия (с 250 и повече заети лица) този дял е 35.9%.

През 2024 г. 38.7% от оборота на иновационно активните предприятия е реализиран от продажби на чуждестранни клиенти, като 22.8% се дължи на клиенти от държави - членки на Европейския съюз и на Европейската асоциация за свободна търговия, а 15.9% - на клиенти от други държави. Клиентите от България формират 61.3% от оборота на иновационно активните предприятия, докато при предприятията, които нямат иновационна дейност, този дял е по-висок - 66.1%.

Фиг. 5. Структура на оборота на предприятията през 2024 г., по видове клиенти

Методологични бележки

Статистическото изследване на иновационната дейност се провежда всяка четна година, а наблюдаваният период включва три години.

Единици на наблюдение са предприятията от нефинансовия и финансовия сектор с над 9 заети лица, осъществяващи следните икономически дейности (КИД - 2008): Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения; Финансови и застрахователни дейности; Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи; Научноизследователска и развойна дейност; Рекламна дейност и проучване на пазари.

Иновацията представлява реализирането на пазара на нов или усъвършенстван продукт (стока или услуга) и/или внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес, които се различават значително от предишните продукти и бизнес процеси в предприятието.

Иновационно активно предприятие е предприятие, което през отчетния период 2022 - 2024 г. е осъществило една или повече дейности за разработване и внедряване на нови или усъвършенствани продукти и/или бизнес процеси.

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на нова или усъвършенствана стока или услуга, която се различава значително от предишните стоки и услуги на предприятието. Към продуктите иновации се отнасят и значителните промени в дизайна на стоките. Не се включват обикновените препродажби на нови стоки и чисто естетическите промени на стоките.

Бизнес процесовата иновация представлява внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес за една или повече бизнес функции, който се различава значително от предишните бизнес процеси в предприятието. Бизнес процесовите иновации включват нови и усъвършенствани методи за: производство на стоки и предоставяне на услуги; снабдяване, доставка и разпространение; комуникация и обработка на информация; счетоводно отчитане и други административни дейности; бизнес практики за организиране на работния процес и взаимоотношенията с други предприятия и организации; разпределяне на отговорностите, вземане на решения и управление на човешките ресурси и маркетингови методи за промотиране, опаковане, ценообразуване, продуктова пласмент и обслужване след продажбата.

Иновациите следва да бъдат нови за съответното предприятие, но не е необходимо те да са нови и за пазара, т.е. предприятието да е първото, което е произвело тези продукти (стоки или услуги) или е внедрило тези бизнес процеси.

Иновационната дейност включва всички развойни, финансови и търговски дейности, осъществени от предприятието с цел въвеждане на иновации.

---

[1] Сектор „Индустрия“ обхваща: Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

[2] Сектор „Услуги“ обхваща: Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения; Финансови и застрахователни дейности; Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи; Научноизследователска и развойна дейност; Рекламна дейност и проучване на пазари.